

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

บทบาทของรัฐบาล ในการจัดสรรทรัพยากรของสังคม เพื่อผลิตสินค้าและบริการให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ เพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างทั่วถึง รวมถึงการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีงานทำ และควบคุมระดับราคาสินค้าบริการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกลไกของตลาด ให้อยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพนั้น รัฐบาลจะใช้มาตรการทางด้าน การเงิน การคลัง และมาตรการทางเศรษฐกิจอื่น ๆ มาดำเนินการ

ในการใช้มาตรการทางเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งในแต่ละปีรัฐบาลจะต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณ เป็นจำนวนมาก ดังนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องหารายได้ โดยการจัดเก็บภาษีอากรจากประชาชน ซึ่งรัฐบาลจะออกกฎหมายมาใช้บังคับจัดเก็บ ซึ่งเสมือนกับเป็นการ โยกย้ายทรัพยากรบางส่วน จากภาคเอกชนมาสู่ภาครัฐบาล นั่นเอง

รายได้หลักที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล คือรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร (Tax Revenue) ดังนั้นทฤษฎีและหลักภาษีอากรตามหลักเศรษฐศาสตร์ ถือเป็นโครงสร้างที่สำคัญของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีของรัฐบาล ซึ่งระบบภาษีอากรที่ดีที่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการหารายได้นั้น ควรจะต้องเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม การส่งออก การกระจายรายได้ให้ทั่วถึง รวมถึงสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศไทยจึงได้นำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้จัดเก็บ เนื่องจากเห็นว่าเป็นระบบภาษีที่ดีและมีกลไกในการควบคุมอยู่ในตัวเอง และยังเป็นฐานที่ใช้ในการควบคุมการจัดเก็บภาษีทางตรง (Direct Tax) อีกด้วย

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax : VAT) เป็นภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) ชนิดหนึ่งที่รัฐบาลไทย นำมาใช้จัดเก็บแทนภาษีการค้า โดยการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2534 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 เป็นต้นมา ในการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีการค้ามาเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น นับเป็นการเปลี่ยนโครงสร้าง การจัดเก็บภาษีอากร ของประเทศไทยครั้งสำคัญ เนื่องจากการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น ได้กระทบต่อการเก็บภาษีอื่น ทั้งในส่วนที่รัฐบาลเป็นผู้จัดเก็บ และในส่วนที่เป็นรายได้ของท้องถิ่น ดังนั้นในการแก้ไขประมวล

รัฐบาลเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในครั้งนี้ ทำให้รัฐบาลต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีอื่นพร้อมกันถึง 13 ฉบับ

แนวคิดเรื่องการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มมีมาช้านานแล้ว ระบบภาษีนี้เป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ทั้งหลายว่าเป็นระบบการจัดเก็บภาษีที่เป็นธรรม ไม่มีความซ้ำซ้อนของภาระภาษี เนื่องจากเป็นภาษีที่จัดเก็บจากมูลค่าที่เพิ่มขึ้น (Value Added) ของสินค้าและบริการ ในแต่ละขั้นตอนการผลิต รวมถึงเป็นระบบภาษีที่มีฐานการจัดเก็บที่กว้างและลึก สามารถครอบคลุมการซื้อขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยพิจารณาตามความแตกต่างของสินค้าและบริการแต่ละชนิดที่ซื้อขายกัน ในขณะเดียวกันก็ได้กำหนดข้อยกเว้นที่จำเป็นสำหรับสินค้าและบริการแต่ละชนิดไว้ด้วย

เหตุผลและความจำเป็นในการนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้

การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า นั้น มีเหตุผลและความจำเป็นทางเศรษฐกิจบางประการดังนี้

ประการแรก ในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจไทยได้เจริญเติบโตและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น มูลค่าการค้าต่างประเทศซึ่งได้แก่สินค้าที่ส่งออกและสินค้าที่นำเข้า เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติจะมีอัตราส่วนสูงถึงร้อยละ 80 ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมาก การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศได้เปลี่ยนจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นการผลิตเพื่อส่งออกมากขึ้น อย่างไรก็ตามระบบภาษีที่ใช้อยู่เดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีการค้าไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับภาวะการเศรษฐกิจที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงการจัดเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ประการที่สอง ขณะนี้การค้ากับต่างประเทศมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น รวมทั้งประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกของความตกลงทั่วไปทางการค้าและศุลกากร (GATT) ด้วยแล้ว ประเทศไทยจึงมีความจำเป็น ต้องปรับปรุงระบบภาษีอากรให้เป็นไปตามพันธกรณีที่มีอยู่ และให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์สากลด้วย

ประการที่สาม ในส่วนของระบบภาษีการค้าซึ่งเริ่มจัดเก็บในรูปแบบปัจจุบันมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 นั้นก็มีลักษณะที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศหลายด้าน ปัญหานี้ไม่อาจแก้ไขได้ โดยการปรับปรุงที่ยังคงระบบภาษีเดิมไว้ แต่จำเป็นต้องปรับปรุงโดยการยกเลิกระบบภาษีการค้า แล้วนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้จัดเก็บแทน

ปัญหาสำคัญของระบบภาษีการค้ารูปได้ดังนี้

1. ภาษีการค้ามีการจัดเก็บในลักษณะที่ซ้ำซ้อน เพราะนอกจากจะเก็บจากสินค้าสำเร็จรูปแล้ว ยังจัดเก็บจากวัตถุดิบ สินค้าขั้นกลาง และสินค้าด้วย ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงเกินควร
2. ภาษีการค้ามีความไม่เป็นกลางทางเศรษฐกิจ เมื่อใช้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นระบบภาษีแบบอัตราเดียวสำหรับสินค้า หรือ บริการทุกประเภทแล้วจะทำให้ระบบภาษีมีความเป็นกลาง ไม่บิดเบือนการทำงานของกลไกของตลาด และยังทำให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย
3. ภาษีการค้าไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งออก ภาษีการค้าแฝงอยู่ในราคาทำให้สินค้าส่งออกของไทยมีราคาสูงกว่าที่ควรจะเป็น ไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีเท่าที่ควร แต่ภายใต้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม นอกจากจะไม่มีภาระเก็บภาษีสินค้าส่งออกแล้วยังจะมีการคืนภาษีที่แฝงอยู่ในต้นทุนสินค้าส่งออกให้ทั้งหมดตามความเป็นจริงด้วยทำให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น
4. ภาษีการค้าไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนเท่าที่ควรเนื่องจากการจัดเก็บภาษีการค้าจากสินค้าทุนประเภทเครื่องจักร แต่ภายใต้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มจะมีการยอมให้ หัก ภาษีสินค้าทุนที่เสียไปแล้วได้
5. ภาษีการค้ามีลักษณะที่ทำให้มีการหลีกเลี่ยงภาษีได้ง่าย เพราะไม่มีหลักฐานสอบยันการเสียภาษีระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน แต่เมื่อนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แล้วจะมีกลไกป้องกันการหลีกเลี่ยงอยู่ในตัว เนื่องจากการเสียภาษีของผู้ขายรายหนึ่งจะเป็นหลักฐานการนำไปหักภาษีของผู้เสียภาษีอีกรายหนึ่งทำให้การจัดเก็บภาษีมียุทธศาสตร์ที่เต็มเม็ดเต็มหน่วยยิ่งขึ้น

ข้อดีของระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ภาษีมูลค่าเพิ่ม มีการจัดเก็บในลักษณะที่ไม่ซ้ำซ้อน เพราะจัดเก็บ เฉพาะจากฐานภาษีที่เป็นมูลค่า ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่เท่านั้น
2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นระบบภาษีอัตราเดียว สำหรับสินค้าหรือบริการทุกประเภท ทำให้มีความเป็นกลางไม่บิดเบือนการทำงานของกลไกตลาดในการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะทำให้ระบบภาษีมียุทธศาสตร์ที่เต็มเม็ดเต็มหน่วยยิ่งขึ้น

3. ภาษีมูลค่าเพิ่ม เอื้ออำนวยต่อการส่งออก เพราะจะไม่มีภาระเก็บภาษีสินค้าส่งออก นอกจากนั้นแล้วยังจะมีการคืนภาษีที่แฝงอยู่ในต้นทุนสินค้าส่งออก ให้ทั้งหมดตามความเป็นจริงด้วย ทำให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น การคืนภาษีนี้เป็นวิธีที่ยอมรับกันในระบบการค้าระหว่างประเทศ

4. ภาษีมูลค่าเพิ่มเอื้ออำนวยต่อการลงทุน เนื่องจากสามารถหักภาษีซื้อสำหรับสินค้าทุนที่เสียไปแล้วได้ จึงนับได้ว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มจะช่วยส่งเสริมการลงทุนได้เป็นการทั่วไป

5. ภาษีมูลค่าเพิ่มมีลักษณะที่ทำให้มีการหลีกเลี่ยงภาษีได้ยาก เพราะจะมีกลไกป้องกันการหลีกเลี่ยงอยู่ในตัว เนื่องจากการเสียภาษีของผู้ขายรายหนึ่ง จะเป็นหลักฐานการนำไปหักภาษีของผู้เสียภาษีอากรอีกรายหนึ่ง

โครงสร้างของระบบภาษีมูลค่าเพิ่มที่นำมาใช้ในประเทศไทย ใช้วิธีการคำนวณโดยวิธีใบกำกับภาษี (Invoice Method) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า วิธีเครดิตภาษี (Credit Method) โดยคำนวณจาก ผลต่าง ระหว่างภาษีขายที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากการขายสินค้าหรือบริการ และภาษีซื้อที่ผู้ประกอบการ ได้เสียไปในการซื้อวัตถุดิบ หรือสินค้านำมาใช้ในกิจการ ตามรายการที่ปรากฏอยู่ในใบกำกับภาษี

ใบกำกับภาษี (TAX INVOICE) คือเอกสารสำคัญที่ใช้ในการควบคุมระบบและการคำนวณภาษี ซึ่งผู้ประกอบการจดทะเบียนในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มจะต้องออกให้กับผู้ซื้อในทุกครั้งที่มีการขายสินค้าหรือให้บริการ ในกรณีของการขายสินค้า ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องออกใบกำกับภาษี พร้อมทั้งส่งมอบใบกำกับภาษีให้กับผู้ซื้อในทันทีที่มีการส่งมอบสินค้าให้กับผู้ซื้อ แต่ในกรณีของการให้บริการ ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องออกใบกำกับภาษีต่อเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการ

ใบกำกับภาษีต้องจัดทำอย่างน้อย 2 ฉบับ ต้นฉบับส่งมอบให้กับผู้ซื้อ ส่วนสำเนาใบกำกับภาษี ผู้ประกอบการต้องเก็บรักษาไว้เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการลงบัญชี

ผู้มีหน้าที่ออกใบกำกับภาษี

เฉพาะผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 หรือร้อยละ 10 เท่านั้น ที่มีหน้าที่ต้องออกใบกำกับภาษีให้กับผู้ซื้อ สำหรับกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม กิจการที่

จดทะเบียนเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 1.5 และกิจการที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ไม่มีสิทธิเรียกเก็บภาษีขาย และ ไม่มีสิทธิออกใบกำกับภาษีให้กับผู้ซื้อ แต่อย่างใด

ประเภทของใบกำกับภาษี และผู้มีสิทธิออกใบกำกับภาษีในกรณีต่าง ๆ

ใบกำกับภาษีมีทั้งประเภทที่เป็นแบบเต็มรูปและอย่างย่อ ผู้ประกอบการจดทะเบียนจะมีสิทธิออกใบกำกับภาษีแบบใด ขึ้นอยู่กับลักษณะของการประกอบกิจการ ดังนี้

ใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป

ผู้ประกอบการจดทะเบียนโดยทั่วไปต้องออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป ซึ่งจะมีข้อความคล้ายกับใบส่งของหรือใบเสร็จรับเงิน ผู้ประกอบการจึงสามารถปรับปรุงใบส่งของ หรือใบเสร็จรับเงิน ให้เป็นใบกำกับภาษีในฉบับเดียวกันได้ด้วย กล่าวคือในกรณีที่ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ เมื่อส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อ ผู้ประกอบการอาจปรับปรุงใบส่งของและใบกำกับภาษีให้อยู่ในฉบับเดียวกันแล้วออกเอกสารให้กับผู้ซื้อเพียงหนึ่งฉบับ สำหรับกรณีของการขายสินค้าเป็นเงินสด หรือกรณีของการให้บริการเมื่อรับชำระราคาสินค้า ผู้ประกอบการก็อาจปรับปรุงใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีเพื่อใช้เป็นฉบับเดียวกันได้

ใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป ต้องมีรายการครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

1. คำว่า “ใบกำกับภาษี”
2. เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ของผู้ขาย
3. ชื่อ ที่อยู่ ของผู้ขาย
4. ชื่อ ที่อยู่ ของผู้ซื้อ
5. เลขที่ เล่มที่ (ถ้ามี) ของใบกำกับภาษี
6. วัน เดือน ปี ที่ออกใบกำกับภาษี
7. ชื่อ ชนิด ประเภท ปริมาณ และราคาของสินค้าหรือบริการ
8. จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้แยกออกจากราคาของสินค้าหรือบริการใช้ชัดเจน
9. ข้อความอื่นที่อธิบดีกำหนด

ใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปที่มีรายการครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ซื้อสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานในการขอหักภาษีซื้อได้

ใบกำกับภาษีอย่างย่อ

ใบกำกับภาษีอย่างย่อมี 2 ลักษณะ คือ

1. ใบกำกับภาษีอย่างย่อที่ออกโดยการเขียนด้วยมือ
2. ใบกำกับภาษีอย่างย่อที่ออกโดยใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน

ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่มีสิทธิออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ ได้แก่

1. ผู้ขายปลีกซึ่งเป็นการขายสินค้าที่ผู้ขายทราบโดยชัดแจ้งว่าเป็นขายให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง และได้ขายในปริมาณซึ่งตามปกติวิสัยของผู้บริโภคนั้น จะนำสินค้าไปบริโภคหรือใช้สอยโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำไปขายต่อไป เช่น กิจการแผงลอย กิจการขายของชำ กิจการขายยา กิจการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง และกิจการห้างสรรพสินค้า

2. ผู้ให้บริการในลักษณะรายย่อยแก่บุคคลเป็นจำนวนมาก เช่น กิจการร้านอาหาร กิจการรถแท็กซี่ กิจการโรงแรม กิจการซ่อมแซมทุกชนิด กิจการโรงภาพยนตร์ และกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

3. กรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ประกอบกิจการอย่างอื่น ซึ่งมีใช้กิจการค้าปลีก มีความประสงค์จะออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ และหรือใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินให้ยื่นคำขออนุมัติต่ออธิบดีกรมสรรพากร พร้อมกับแสดงเหตุผลและความจำเป็น ซึ่งในการอนุมัติอธิบดีจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร

ใบกำกับภาษีอย่างย่อ ต้องมีรายการครบถ้วนตามกฎหมายดังนี้

1. คำว่า “ใบกำกับภาษีอย่างย่อ”
2. ชื่อ หรือชื่อย่อ ของผู้ขาย
3. เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้ขาย
4. เลขที่ เล่มที่ (ถ้ามี) ของใบกำกับภาษี
5. ชื่อ ชนิด ประเภท ปริมาณ และมูลค่าของสินค้าหรือบริการ
6. วัน เดือน ปี ที่ออกใบกำกับภาษี
7. ราคาของสินค้าหรือบริการที่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยต้องมีข้อความระบุชัดเจนว่า “ราคาได้รวมภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว”
8. ข้อความอื่นที่อธิบดีกำหนด

ใบกำกับภาษีอย่างย่อ จะออกโดยวิธีการเขียนขึ้นจากแบบฟอร์มที่พิมพ์จากโรงพิมพ์ หรือ ออกโดยใช้คู่มือที่พิมพ์จากโรงพิมพ์ หรือจะใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดี กรมสรรพากรออกก็ได้

รายการในใบกำกับภาษีอย่างย่อ ซึ่งแตกต่างจากใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป

- ไม่ต้องแสดงที่อยู่ของผู้ขายสินค้าหรือบริการ
- ไม่ต้องแสดงชื่อ ที่อยู่ ของผู้ซื้อสินค้าหรือบริการ ชื่อ ชนิด หรือประเภทของสินค้า จะออกเป็นรหัสก็ได้
- จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้รวมอยู่ในมูลค่าของสินค้าหรือบริการ โดยต้องหมายเหตุว่า ราคาได้รวมภาษีแล้วหรือจะแสดงราคาสินค้ากับจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มแยกออกจากกันก็ได้

กรมสรรพากรได้ประชาสัมพันธ์สนับสนุนให้ผู้ประกอบการใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน ออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ โดยการลดอัตราภาษีนำเข้า และให้สิทธิประโยชน์ในการคำนวณค่าเสื่อมราคาเครื่องบันทึกการเก็บเงิน เพื่อให้ราคาลดลง และเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการได้สนใจ มาใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินออกใบกำกับภาษีให้มากขึ้น แต่ผู้ประกอบการบางส่วนก็ไม่นิยมใช้ มีเพียงธุรกิจบางประเภทที่นิยมใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ เนื่องจากเห็นว่า มีความสะดวก รวดเร็ว รวมทั้งเป็นการควบคุมการขายของพนักงาน เช่น ห้างสรรพสินค้า กิจการ ประเภท Fast Food และ Super Market เป็นต้น

ดังนั้น การศึกษานี้ จึงประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินสำหรับออกใบกำกับภาษีอย่างย่อของผู้ประกอบการ ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ปรับปรุง วิธีการบริหารจัดการเก็บภาษี และการจัดทำนโยบายภาษี เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการ จัดเก็บภาษี ของจังหวัดเชียงใหม่ให้เกิดความเหมาะสมต่อไปในอนาคต และนำเสนอกรมสรรพากร เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน สำหรับ ออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ

1.2.2. เพื่อวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้ประกอบการจดทะเบียน ต่อการขออนุมัติใช้ เครื่องบันทึกการเก็บเงินสำหรับออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ

1.2.3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ในการใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินสำหรับออก ใบกำกับภาษีอย่างย่อ ของผู้ประกอบการ

1.2.4. เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดเก็บและการ ประชาสัมพันธ์ของกรมสรรพากร

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน สำหรับออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ จะศึกษาเฉพาะกลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่ม และมีสิทธิออกใบกำกับภาษีอย่างย่อตามประมวลรัษฎากร ดังนี้

1. ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าในลักษณะขายปลีก เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านขายของชำ
2. ผู้ประกอบการที่ให้บริการรายย่อยแก่บุคคลจำนวนมาก เช่น โรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร และ อื่น ๆ

ประชากรสำหรับการศึกษา ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการตามข้างต้น ซึ่งมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น

1. ผู้ประกอบการที่ยื่นคำขออนุมัติใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน ตามระเบียบของกรมสรรพากรและได้รับอนุมัติการใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน เพื่อออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ
2. ผู้ประกอบการที่มีสิทธิ ยื่นคำขออนุมัติการใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงิน แต่ยังไม่ได้นำเนินการ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การบริหารจัดการเก็บภาษีอากรได้ตามภาระการเสียภาษีเพิ่มมากขึ้น
2. ผู้มีเงินได้ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีตามรายได้ที่เป็นจริง
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการได้มีความรู้ความเข้าใจในขอบเขตของการปฏิบัติ ตามแนวปฏิบัติของกรมสรรพากร และสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการเลือกใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินสำหรับออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ
4. เพื่อใช้เป็นข้อมูล และแนวทางในการส่งเสริมให้มีการใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินสำหรับออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ อย่างกว้างขวางขึ้น
5. เพื่อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรค ของการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไข และปรับปรุงนโยบายสำหรับระเบียบปฏิบัติและกฎหมายต่อไป

1.5 นิยามศัพท์

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจขายปลีกและให้บริการ ที่จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่ม และมีสิทธิออกใบกำกับภาษีอย่างย่อ ซึ่งเข้าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในขอบเขตของการศึกษา

ใบกำกับภาษี หมายถึง เอกสารที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีหน้าที่ต้องจัดทำพร้อมสำเนาใบกำกับภาษี สำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการทุกครั้ง และต้องจัดทำในทันทีที่ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น พร้อมทั้งส่งมอบใบกำกับภาษีนั้น แก่ผู้ซื้อหรือผู้รับบริการ ส่วนสำเนาใบกำกับภาษีต้องเก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่าห้าปี นับแต่วันที่ได้นยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี หรือวันที่จัดทำรายงาน

ใบกำกับภาษี หมายความว่า รวมถึง ใบกำกับภาษีอย่างย่อ ใบเพิ่มหนี้ ใบลดหนี้ ใบเสร็จรับเงินที่ส่วนราชการออกให้ในการขายทอดตลาด และใบเสร็จรับเงินของกรมสรรพากร ของกรมศุลกากร หรือของกรมสรรพสามิต ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่เป็นภาษีมูลค่าเพิ่ม

ขาย หมายความว่า จำหน่าย จ่าย โอนสินค้าไม่ว่าจะมีประโยชน์หรือค่าตอบแทนหรือไม่ และให้หมายความรวมถึง

(ก) สัญญาให้เช่าซื้อสินค้า สัญญาซื้อขายผ่อนชำระที่กรรมสิทธิ์ในสินค้า ยังไม่โอนไปยังผู้ซื้อเมื่อได้ส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อแล้ว หรือสัญญาจะขายสินค้าที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยอนุบัญญัติ

(ข) ส่งมอบสินค้าให้ตัวแทนเพื่อขาย

(ค) ส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักร

(ง) นำสินค้าไปใช้ไม่ว่าประการใด ๆ เว้นแต่การนำสินค้าไปใช้เพื่อประกอบกิจการของตนเองโดยตรงตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

(จ) มีสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบ

สินค้า หมายความว่า ทรัพย์สินที่มีรูปร่างและไม่รูปร่างที่อาจมีราคาและถือเอาได้ไม่ว่าจะมีไว้เพื่อขาย เพื่อใช้ หรือเพื่อการใด ๆ และให้หมายความรวมถึงส่งของทุกชนิดที่นำเข้า

บริการ หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันอาจหาประโยชน์อันมีมูลค่า ซึ่งมีขึ้นเป็นการขายสินค้าและให้หมายความรวมถึงการใช้บริการของตนเอง ไม่ว่าประการใด ๆ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึง

(ก) การใช้บริการหรือการนำสินค้าไปใช้เพื่อประกอบกิจการของตนเองโดยตรง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

(ข) การนำเงินไปหาประโยชน์โดยการฝากธนาคารหรือซื้อพันธบัตรหรือหลักทรัพย์

(ค) การกระทำตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุบัญญัติ

สถานประกอบการ หมายความว่า สถานที่ซึ่งผู้ประกอบการใช้ประกอบกิจการเป็นประจำ และให้หมายความรวมถึงสถานที่ซึ่งใช้เป็นที่ผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำด้วย

ในกรณีผู้ประกอบการไม่มีสถานประกอบการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าที่อยู่อาศัยของผู้ประกอบการนั้นเป็นสถานประกอบการ ถ้าผู้ประกอบการมีที่อยู่อาศัยหลายแห่งให้ผู้ประกอบการเลือกเอาที่อยู่อาศัยแห่งหนึ่งเป็นสถานประกอบการ